

BKO: Frequently asked questions (FAQ)

Universiteit
Leiden

Inhoud

Algemene informatie	2
Hoe lang heb ik de tijd voor het BKO traject?	2
Uitvoeren van onderwijs	2
Is het verplicht de Basiskwalificatie Engels (BKE) te behalen?	2
Wat wordt er bedoeld met verschillende onderwijsvormen?	2
Observaties	2
Studentevaluaties	3
Toetsen en beoordelen	4
Ontwerpen van onderwijs	4
Wat te doen bij beperkte onderwijstaken	6
Competentie 1: Uitvoeren van onderwijs	6
Competentie 2: Toetsing en beoordelen	7
Competentie 3: Ontwerpen van onderwijs	7
Competentie 4: Organiseren van onderwijs en management	7
Competentie 5: Reflecteren, onderzoeken en innoveren	8

Op deze pagina vind je, gesorteerd per onderwerp, veel gestelde vragen over het BKO traject.

Algemene informatie

Hoe lang heb ik de tijd voor het BKO traject?

Vanaf het moment dat je BKO-plichtig wordt, heb je twee jaar de tijd om de BKO te halen. Dit is vastgelegd in het [Universitair Kader BKO 2012](#). De universiteit biedt jou in principe de mogelijkheid om het certificaat binnen twee jaar te kunnen halen. Tijdens de intake maak je met de [BKO contactpersoon](#) van je faculteit afspraken over de planning van het traject. Mocht je door omstandigheden niet in staat zijn om het traject binnen twee jaar te voltooien, bespreek dit dan met je contactpersoon.

Uitvoeren van onderwijs

Is het verplicht de Basiskwalificatie Engels (BKE) te behalen?

Indien je in het Engels lesgeeft, dien je te kunnen aantonen dat je dat je CEFR-niveau van C1 of equivalent beheerst. Dit is **verplicht** wanneer je in het Engels lesgeeft, en wordt **sterk aangeraden** als je alleen in het Nederlands lesgeeft. Je kunt hiervoor de toets Basiskwalificatie Engels doen bij het Academisch Talencentrum. Meer informatie over de toets Basiskwalificatie Engels is te vinden op [deze website](#).

Er zijn uitzonderingen mogelijk waarbij je je taalvaardigheid niet hoeft aan te tonen, bijvoorbeeld als Engels je eerste taal is of als je al een vergelijkbaar certificaat (IELTS, TOEFL) in bezit hebt. Bespreek dit met je mentor of [BKO contactpersoon of -begeleider](#).

Wat wordt er bedoeld met verschillende onderwijsvormen?

Verschillende onderwijsvormen zijn bijvoorbeeld onderwijsmomenten waarin kennisoverdracht centraal staat (hoorcolleges), onderwijsmomenten waarin het aanleren van vaardigheden centraal staat (werkgroepen, practica), of onderwijsmomenten waarin de focus ligt op reflectie en feedback (scriptiebegeleiding).

Observaties

Tijdens je BKO traject dien je twee keer te worden geobserveerd tijdens een onderwijsmoment. De observator maakt hiervan een verslag. Hiervoor kan [dit format](#) worden gebruikt. Minstens één observatie moet worden gedaan door een onderwijskundige van je faculteit/LLInC of je BKO begeleider. De tweede observatie kan eventueel worden gedaan door een (ervaren) collega. Zorg voor twee observatieverslagen van twee van elkaar verschillende onderwijsvormen. Is dit echt niet mogelijk, bespreek dit dan met je mentor of [BKO contactpersoon of -begeleider](#).

Studentevaluaties

Hoe kom ik aan studentevaluaties?

Je kunt op verschillende manieren feedback van studenten verzamelen. Een manier is om zelf kwantitatieve of kwalitatieve vragenlijsten te ontwerpen en af te nemen tijdens of direct na een onderwijsmoment. Een andere manier is via de LLInC Cursusevaluaties, waarin studenten jouw doceer- en begeleidingswijze evalueren. Bespreek met je mentor of [BKO commissie van jouw faculteit](#) hoe je aan deze cursusevaluaties kunt komen.

Studentevaluaties komen bij voorkeur zoveel mogelijk uit je huidige onderwijspraktijk, maar twee van de vier evaluaties mogen eventueel ook zijn afgenomen in de periode voorafgaand aan je BKO traject.

Waarom heb ik evaluaties van vier verschillende onderwijsmomenten nodig?

Het wordt aanbevolen om studentevaluaties te verzamelen van vier onderwijsmomenten. We willen hiermee stimuleren dat onderwijscompetenties worden aangetoond in verschillende situaties. Soms is dit echter niet mogelijk, bijvoorbeeld omdat je een beperkt aantal onderwijstaken hebt (zie ook: [Wat te doen bij beperkte onderwijstaken](#)). In overleg met de BKO commissie van jouw faculteit kan dan worden bepaald dat van twee of drie onderwijsmomenten voor jou voldoende is. De evaluaties dienen dan wél recent te zijn afgenomen (tijdens je BKO traject) en te zijn ingevuld door verschillende groepen studenten.

Hoeveel studenten moeten de studentevaluatie invullen?

Studentevaluaties (bijvoorbeeld van hoorcolleges, werkgroepen of practica) hebben bij voorkeur minimaal acht respondenten om er zinvolle conclusies uit te kunnen trekken. Als het aantal respondenten lager is, overweeg dan om van meer onderwijsmomenten studentenevaluaties af te nemen. Een kwalitatieve beoordeling van scriptiestudenten telt ook mee.

Waarom heb ik feedback nodig van verschillende groepen studenten?

Groepen studenten verschillen van elkaar in bijvoorbeeld achtergrond, voorkennis en verwachtingen. Feedback van verschillende groepen studenten zorgt daarom voor een grotere diversiteit aan perspectieven en geeft daarmee een completer en betrouwbaarder beeld van je onderwijs. Bovendien helpt het jou als docent te reflecteren op hoe je je onderwijs afstemt op de groep en op de situatie: wat voor de ene groep goed werkt, werkt voor de andere groep misschien niet.

Is het mogelijk materiaal te gebruiken uit de periode voorafgaand aan mijn BKO traject?

Hoewel het wordt aanbevolen om alle benodigde documenten te verzamelen binnen je huidige lespraktijk, is dit soms niet mogelijk. In dat geval kun je materiaal gebruiken dat je in het verleden hebt verzameld of ontwikkeld, mits dit voldoet aan de eisen voor je reflectieverslag (je hebt bijvoorbeeld ook toegang tot de resultaten of evaluaties van je eerder ontwikkelde onderwijs of toets). Let op: dit geldt niet voor de observatieverslagen en twee van de vier studentenevaluaties voor competentie 1. Bij twijfel over de geschiktheid van bepaald materiaal kun je dit bespreken met je mentor, BKO begeleider of [BKO contactpersoon](#).

Is het mogelijk materiaal te gebruiken dat is verzameld/ontwikkeld buiten de Universiteit Leiden?

Ook hiervoor geldt: hoewel het wordt aanbevolen om materiaal te verzamelen binnen je huidige lespraktijk, is het ook mogelijk om materiaal te gebruiken uit het verleden. Denk aan onderwijs dat je hebt ontwikkeld of studentevaluaties die je hebt verzameld terwijl je werkzaam was bij een andere universiteit. Dit kan handig zijn om te gebruiken als je bijvoorbeeld nog maar net in dienst bent in Leiden. Het is wel belangrijk dat het materiaal recent is (neem de afgelopen vijf jaar als uitgangspunt) en dat je aan de eisen voor het reflectieverslag kunt voldoen. Bij twijfel over de geschiktheid van bepaald materiaal kun je dit bespreken met je mentor, BKO begeleider of [BKO contactpersoon](#).

Toetsen en beoordelen

Wat wordt er bedoeld met een toetsonderdeel?

Toetsing is een breed begrip, dus je kunt veel verschillende toetsvormen gebruiken voor je portfolio. Denk bijvoorbeeld aan één van de volgende opties:

- Vier of meer open en/of gesloten toetsvragen inclusief antwoordmodel. Zorg dat er minimaal twee verschillende beheersingsniveaus van Bloom's taxonomie ([zie Tips for Tests](#)) worden gedekt.
- Een schriftelijke opdracht inclusief antwoordmodel, (beoordelings)criteria of rubric. Denk hierbij aan een essayopdracht of een opdracht om een paper, blog, scriptie, practicumverslag of een stageverslag te schrijven.
- Een mondelinge opdracht inclusief antwoordmodel, (beoordelings)criteria of rubric. Denk hierbij aan een opdracht om een podcast te maken, een presentatie te geven, of een video op te nemen.

Ontwerpen van onderwijs

Wat wordt er bedoeld met een onderwijsonderdeel?

Een onderwijsonderdeel is bijvoorbeeld een cursus, blok, minor, of e-learning, maar kan ook een deel van een cursus zijn zoals een (opdracht voor een) practicum, werkgroep, of hoorcollege. Voor je BKO hoeft je dus niet een volledige cursus te (her)ontwerpen (al mag dat natuurlijk wel); een opdracht voldoet ook. Probeer bij voorkeur een onderdeel te kiezen dat je al een keer in de praktijk hebt gebracht, zodat je er in je reflectieverslag op kunt reflecteren. Als bijlage bij je reflectieverslag lever je bijvoorbeeld een cursusplan, een lesplan, (een link naar) een e-learning, een praktijkopdracht, een huiswerkopdracht of geannoteerde PowerPoint slides in.

Als je geannoteerde slides toevoegt, dient per slide te worden beschreven: de tijd die voor het behandelen van deze slide is uitgetrokken, of de slide deel uitmaakt van de inleiding, het hoofdgedeelte of de conclusie, de activiteit (bijv. uitleg, interactieve lesvorm), en een korte beschrijving van 1-2 zinnen.

Hoe evalueer ik mijn onderwijsonderdeel?

Er zijn verschillende manieren om de kwaliteit van het door jou (her)ontworpen onderwijsonderdeel te evalueren. Denk bijvoorbeeld aan:

- o Kwantitatieve of kwalitatieve vragenlijsten voor studenten waarin het ontwerp wordt besproken;
- o Cursusevaluaties;
- o Resultaten van een focusgroep;
- o Cijfers van studenten of andere beoordelingsresultaten die betrekking hebben op het (her)ontwerp;
- o Feedback van een onderwijsadviseur;
- o Feedback van een collega.

Deze evaluaties kunnen voorafgaand aan het herontwerp worden uitgevoerd en/of na implementatie van het (her)ontwerp.

Wat te doen bij beperkte onderwijstaken

De competentiegebieden en de einddoelen kunnen soms botsen met je huidige onderwijstaken. Als je huidige onderwijstaken bijvoorbeeld geen gevarieerd onderwijs omvatten, je geen mogelijkheid bieden om onderwijs of beoordeling (opnieuw) te ontwikkelen of om toetsvragen te maken, is het nog steeds mogelijk om je BKO te behalen. Lees hieronder wat je kunt doen om toch aan de BKO eindtermen te kunnen voldoen.

Wat te doen als...

... bepaalde situaties in het portfolio niet op jou van toepassing zijn?

Mogelijk heb je, door een beperkt aantal onderwijstaken, geen of weinig ervaring met bepaalde situaties waar in het portfolio naar wordt verwezen. Denk bijvoorbeeld aan: je doet zelf geen onderzoek (competentie 1: de relatie tussen onderzoek en onderwijs), je hebt geen ervaring met lesgeven aan verschillende doelgroepen (competentie 1: onderwijs laten aansluiten op verschillende doelgroepen), of je hebt de leerdoelen en/of werkvormen van jouw onderwijs niet zelf opgesteld/gekozen. In deze situaties zou je in je portfolio wel kunnen reflecteren op jouw visie hierop, en/of bijvoorbeeld kunnen beschrijven hoe je deze situaties zou aanpakken als deze zich voor zouden doen in de toekomst. Je mag dus reflecteren op fictieve situaties, zolang die reflectie maar goed onderbouwd is.

In de paragrafen hieronder staat per competentie beschreven wat je in een specifieke situatie kunt doen om aan de betreffende eindtermen te kunnen voldoen.

Competentie 1: Uitvoeren van onderwijs

Wat te doen als...

...je geen variatie hebt in je onderwijstaken? Mogelijk is je onderwijs gericht op één enkele taak of één enkele doelgroep, zoals het geven alleen van werkgroepen of alleen het begeleiden van scriptiestudenten. In dat geval zijn er twee opties.

Optie 1: overleg met je mentor, begeleider of BKO-[contactpersoon](#) wat de mogelijkheden zijn binnen je huidige onderwijstaken. De werkgroepen die je geeft, verschillen misschien qua opzet en kunnen de ene keer sterk gericht zijn op kennisoverdracht (wat het meer een hoorcollegevorm geeft) en de andere keer een meer activerende werkvorm hebben, waarbij het meer gaat om het aanleren van vaardigheden. Of er zijn individuele opdrachten die moeten worden ingeleverd, waardoor je individuele begeleidingsgesprekken met deze studenten kunt inplannen. Dit kun je allemaal zien als verschillende onderwijsvormen.

Optie 2: overleg met iemand die onderwijsactiviteiten organiseert op je afdeling, bijvoorbeeld een cursuscoördinator of blokcoördinator. Misschien kun je een onderwijsmoment van een collega overnemen, kan er een gastcollege worden georganiseerd, of kan men jou hulp gebruiken bij het begeleiden van studenten. Indien je BKO-plichtig bent moet je leidinggevende jou in principe voldoende tijd en ruimte in je rooster bieden om, buiten je huidige onderwijstaken om, de komende 2 jaar aan je BKO-competenties te werken.

Competentie 2: Toetsing en beoordelen

Wat te doen als...

...toetsen (her)ontwerpen geen onderdeel is van je takenpakket? Het gaat erom dat je in je reflectieverslag je vermogen om toetsonderdelen te (her)ontwikkelen en je vermogen om de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsonderdelen en de resultaten te analyseren aantoot. Als je zelf geen toetsvragen of -opdrachten ontwerpt, mag je ook al bestaand materiaal gebruiken. Je kunt bijvoorbeeld een cursuscoördinator of collega vragen om vier al bestaande tentamenvragen die zijn afgenomen in ANS of Remindo, met daarbij de psychometrische gegevens van die vragen. Vervolgens ga je de kwaliteit van deze tentamenvragen analyseren en doe je eventueel een verbetervoorstel. Een tweede mogelijkheid is dat je een rubric analyseert die je in je cursus gebruikt en suggesties voor verbetering doet op basis van de resultaten van studenten, feedback van studenten of collega's en de rubric voor rubrieken.

Competentie 3: Ontwerpen van onderwijs

Wat te doen als...

...onderwijs (her)ontwerpen geen onderdeel is van je takenpakket? Je kunt je richten op het herontwikkelen van bestaand materiaal zonder dit in de praktijk te brengen. Je kunt bijvoorbeeld een werkgroep, college of bestaande e-learning waar je momenteel bij betrokken bent evalueren en deze evaluatie gebruiken om dat onderdeel te herontwikkelen. In dat geval draai je de ontwerpcyclus om: eerst evalueer je, daarna analyseer je en ontwikkel je. Bespreek ook op welke manier je het (her)ontwerp zou evalueren als het zou worden geïmplementeerd en vraag collega's of studenten om feedback op het definitieve ontwerp.

Kortom, je mag de gevraagde onderwijscompetenties in een meer fictieve setting demonstreren, zolang dit maar wordt ondersteund door bestaand materiaal uit de daadwerkelijke onderwijspraktijk.

Competentie 4: Organiseren van onderwijs en management

Wat te doen als...

... je geen onderwijs organiseert? Geen zorgen, organiseren van onderwijs en management klinkt misschien zwaarder dan het is. Organiseren van onderwijs en management is afkomstig uit het [Docentontwikkelingsmodel](#). Dit model is gebaseerd op het Career Framework for University Teaching van Graham (2018) en het UNITE model van van Dijk et al. (2020) en beschrijft vijf taakdomeinen behorend bij academisch docentschap. Het idee achter deze visie en dit model is enerzijds dat er meer aandacht is voor de variëteit van docentschap en hoeveel competenties een universitair docent wordt verwacht te beheersen, maar anderzijds laat het ook specialisatie en ontwikkelingsmogelijkheden zien. Door deze domeinen te formuleren kunnen docenten beter in kaart brengen hoe BKO en SKO op elkaar aansluiten en welke groei ze hebben doorgemaakt in de tussentijd. Dit model veronderstelt groei: in de context van de Basiskwalificatie Onderwijs betekent dit dat de docent een eerste stap zet binnen het domein. Organiseren van onderwijs en management binnen de context van de BKO gaat over het organiseren van jouw eigen onderwijs en op welke manier je daarin samenwerkt met je collega's. Want ook al liggen de leerdoelen en de inhoud van het onderwijs al (grotendeels) vast, als docent werk je binnen

een team. Er wordt dus van je gevraagd op welke manier je samenwerkt met je collega's en welke aspecten van de vorm, inhoud en planning van je onderwijs je met hen afstemt, en hoe. Dit kan over basale dingen gaan. Overleg je bijvoorbeeld over het aanbrengen van structuur in je les, over hoe je je onderwijs het beste afstemt op de leerdoelen van het vak, of misschien vraag je achteraf wel feedback over het gebruik van een bepaalde werkvorm, etc.

Competentie 5: Reflecteren, onderzoeken en innoveren

Wat te doen als....

.....je (nog) geen onderzoek doet en je ook (nog) niet bezighoudt met innoveren? Ook voor deze eindterm geldt dat de benaming afkomstig is uit het [Docentontwikkelingsmodel](#) (zie de uitleg bij eindterm 4 hierboven). Ook hiervoor geldt dus dat je een eerste stap zet binnen dit domein. In het BKO portfolio ligt de nadruk op reflecteren op jouw onderwijs en jouw docentschap, zodat eventuele verbetering mogelijk is. Het betekent dus *niet* dat er wordt verwacht dat je een innovatieproject opzet in de eerste twee jaar van je docentschap, maar dat je weet wat je sterke- en verbeterpunten zijn als docent en dat je weet hoe, wanneer en bij wie je welke informatie op kan halen om je onderwijs te verbeteren.